

Advies over de beleidsbrief 2012-2013

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel op 18 oktober 2012

Uitgebracht door de Algemene Raad op 22 november 2012 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: werkgroep beleidsbrief, onder voorzitterschap van Mia Douterlungne op 9 november 2012

Ook besproken op de Raad Hoger Onderwijs op 6 november 2012, Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 6 november 2012, Raad Basisonderwijs op 7 november 2012 en Raad Secundair Onderwijs op 8 november 2012,

Dossierbeheerder(s): Roos Herpelinck

INHOUD

1	KRACHTLIJNEN VAN HET ADVIES	2
2	LEESWIJZER	2
3	ALGEMENE OPMERKINGEN	2
3.1	HAALBAARHEID VAN DE VOORGESTELDE ONDERWIJSVERANDERINGEN	3
3.2	EEN COHERENTE, TRANSPARANTE EN CONSEQUENTE VISIE EN EEN DAADKRACHTIG BELEID VOOR HET VOLWASSENENONDERWIJS EN VOOR HET HOGER BEROEPSONDERWIJS	4
3.3	OPVOLGING ADVIEZEN VAN DE VLOR	5
3.4	OVERHEIDSSTURING	6
4	ADVIES BIJ DE OPERATIONELE EN STRATEGISCHE DOELEN	7

Advies over de beleidsbrief 2012-2013

---

1 Krachtlijnen van het advies

De Vlor vraagt de minister in het komende werkjaar vooruitgang te boeken en – in overleg – beleidskeuzes te maken. Er zijn heel wat belangrijke dossiers die op 1 september 2014 moeten worden gerealiseerd in het onderwijsveld. Voor die datum moeten scholen en onderwijsinstellingen zich hierop kunnen voorbereiden. Daarom is het dringend dat de beleidskaders waarnaar de instellingen zich zullen moeten richten duidelijk zijn. De Vlor vraagt naar een transparant beslissingskader. Ten tweede vraagt de Vlor naar de financiële budgetten die beschikbaar zijn voor nieuwe beleidslijnen. Gelet op de beperkte ruimte in de begroting zullen keuzes moeten worden gemaakt. Als de minister hierover op korte termijn duidelijkheid schept, zal dat de ongerustheid in vele onderwijssectoren doen verminderen.

De Vlor vraagt nadrukkelijk om een coherente, transparante en consequente visie op de verdere ontwikkeling van het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Deze visie moet hand in hand gaan met een daadkrachtig beleid. De Vlor vraagt om op korte termijn hetzij de globale kaders voor de toekomstige ontwikkeling van het volwassenenonderwijs vast te leggen hetzij nu bewarende maatregelen te nemen met het oog op een fundamenteel debat in de volgende legislatuur.

Ten derde drukt de Vlor zijn ontgoocheling uit over het feit dat diverse adviezen uit het voorbije werkjaar niet zullen worden opgevolgd. In de beleidsbrief wordt de kritiek uit die adviezen genegeerd. Tot slot is de Vlor van oordeel dat de overheid op een aantal domeinen een te sturende rol wil opnemen in plaats van een faciliterende en ondersteunende rol.

2 Leeswijzer

De Vlor brengt advies uit over de hoofdlijnen van de beleidsbrief. De focus ligt daarom op de prioriteiten die dit jaar op de beleidsagenda moeten staan. De raad geeft geen commentaar meer op gerealiseerde dossiers. Hij gaat nu ook niet in op de techniciteit en de concrete uitwerking van de verschillende beleidsdossiers. Daarvoor verwijst hij naar adviezen die recent werden uitgebracht.

De Vlor doet nu ook geen uitspraak ten gronde over omvattende hervormingsdossiers waarover hij in de voorbije maanden advies uitbracht of in de loop van de volgende maanden nog een advies ten gronde zal uitbrengen. Dit advies bevat heel wat linken naar de recent uitgebrachte adviezen die relevant zijn voor bepaalde operationele of strategische doelen uit de beleidsbrief. Het advies volgt in het punt 5 de opbouw van de beleidsbrief.

3 Algemene opmerkingen

De Vlor heeft vier fundamentele bedenkingen bij de beleidsbrief 2012-2013. Er leeft een fundamentele bezorgdheid over de haalbaarheid van diverse grote hervormingen binnen de door de minister geschetste kaders (punt 3.1.), over de aanpak van hervormingen in het volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs (punt 3.2.), over het negeren van Vlor-adviezen (punt 3.3.) en over de sturende rol van de overheid (punt 3.4.). De volgorde van deze punten heeft dan ook geen inhoudelijke prioritering weer.

3.1 Haalbaarheid van de voorgestelde onderwijsveranderingen

De Vlor heeft heel veel vragen bij de haalbaarheid van diverse omvattende hervormingen omwille van het tijdsfad voor beslissingen en implementatie, de veelheid aan projecten en de onduidelijke financiële voorwaarden.

3.1.2 Het is nodig om – in overleg – beslissingen te nemen over prioritaire dossiers

De Vlor onderstreept de noodzaak om in het komende werkjaar vooruitgang te boeken en – in overleg – beleidskeuzes te maken.

De raad betreurt dat beleidsbeslissingen over cruciale dossiers telkens weer worden opgeschoven. Sommige tijdschema's uit de huidige beleidsbrief zijn intussen alweer achterhaald (dringende maatregelen, loopbaanpact, hervorming secundair onderwijs).

Bovendien zijn heel wat dossiers gekoppeld aan de cruciale datum van 1 september 2014. Op dat moment moeten de nieuwe scholengemeenschappen in het basis- en secundair onderwijs van start gaan. Dat brengt met zich dat er duidelijkheid moet zijn over de regelgeving voor scholengemeenschappen (al dan niet gekoppeld aan een schaalvergroting) en de samenwerking met het clb, over de participatieregeling, over de toekomst van het buitengewoon onderwijs en over het leerlingenvervoer. Uiteraard geldt dit voor de omvattende hervorming van het secundair onderwijs die al enkele jaren in het vooruitzicht wordt gesteld. Dezelfde analyse geldt voor de samenwerking binnen het volwassenenonderwijs (zie punt 3.1) en het deeltijds kunstonderwijs.

De Vlor wijst ook op de grote nood aan duidelijkheid over de toekomst van het buitengewoon onderwijs, het onderwijs aan kinderen met specifieke noden en de internaten en opvangcentra. De raad wil dat de minister voor deze cruciale dossiers realistische tijdschema's voorstelt, het overleg erover opstart en duidelijk communiceert welke beslissingen wanneer en op welk echelon van de beleidscyclus zullen genomen worden.

De veelheid aan projecten zonder transparant beslissingskader creëert onduidelijkheid over de beleidsprioriteiten die onderwijsinstellingen moeten leggen. Instellingen worden hierdoor belemmerd om hun beleid gedegen uit te tekenen en zich voor te bereiden op de verschillende echelons van de organisatie. Voor personeelsleden leidt het tot ongerustheid.

De managementsamenvatting van de beleidsbrief zet bepaalde beleidlijnen sterker in de kijker dan andere. Zijn dit de absolute prioriteiten van de minister voor dit werkjaar? Als deze analyse klopt, zou dit zo gecommuniceerd moeten worden. Het kader voor deze hervormingen bepaalt bovendien de marge voor vele andere projecten die in de beleidsbrief aan bod komen (zie ook punt 3.4). Er moet duidelijkheid zijn over het globale kader voor de hervorming vooraleer belerende dossiers worden afgestemd.

3.2.2. Keuzes maken binnen realistische budgetten

Een ander punt van zorg slaat op de budgettaire impact van de voorstellen en plannen van de minister. Voor de meeste hervormingen wordt geen verwijzing gemaakt naar het budget. Een aantal aangekondigde acties zijn breed en ambitieus uitgeschreven en zullen dus op gespannen voet staan met de huidige beschikbare budgetten. Bovendien gaat de beleidsbrief ervan uit dat het nieuwe systeem voor de omkadering van de clb (p. 13 van de beleidsbrief) en het voorontwerp van decreet over de hervorming van het secundair onderwijs (p. 22)

'budgetneutraal' zullen zijn. De Vlor wil graag een inzicht in de kostenraming en de impact van vernieuwingen. De Vlor vraagt om de beleidsprocessen die samenhangen met de grote hervormingen duidelijker uit te tekenen. Gelet op de huidige budgettaire situatie meent de Vlor dat de actuele financiële situatie van de Vlaamse overheid onvoldoende is om alle voorgestelde maatregelen te kunnen doorvoeren. Daarom vraagt de Vlor duidelijkheid over welke beleidsintenties effectief zullen worden gerealiseerd en welke er om budgettaire redenen niet meer zullen komen. Dit creëert de noodzakelijke duidelijkheid en rust voor de sectoren die effectief aan een hervorming zullen (moeten) werken en de andere sectoren.

De Vlor wijst er ook op dat in diverse sectoren beleidsevaluaties werden aangekondigd en gepland (volwassenenonderwijs, hoger onderwijs, lerarenopleiding, eindtermen). Intussen zijn deze door nieuwe beleidsinitiatieven achterhaald en dus nutteloos geworden. De Vlor pleit ervoor dat de overheid beleidsevaluatie structureel verankert in ieder veranderingsproces en binnen de voorziene tijdsaders consequent opstart. Deze evaluatie moet resulteren in een brede consultatie van alle betrokkenen bij het onderwijs over de sterke en de zwakke punten van de veranderingen. Beide elementen kunnen dan de basis vormen voor een onderbouwd evidence based onderwijsbeleid.

In het algemeen betreurt de Vlor dat de beleidsbrief slechts marginaal aandacht heeft voor participatiestructuren op school.

3.2 Een coherente, transparante en consequente visie en een daadkrachtig beleid voor het volwassenenonderwijs en voor het hoger beroepsonderwijs

De Vlor vraagt prioritair aandacht voor de grote ongerustheid over de impact van een aantal geïsoleerde maatregelen op de toekomstperspectieven van het volwassenenonderwijs. De verschillende partners uit de centra wijzen erop dat het momenteel onmogelijk is om een onderbouwd lokaal beleid uit te tekenen. Het gebrek aan beleidskaders ondermijnt de bestuurskracht van de centra en de mogelijkheid zich te positioneren ten opzichte van het hoger onderwijs en andere opleidingenverstrekkers.

Een voorbeeld hiervan is de beslissing tot afbouw van de consortia. Er worden voorstellen gelanceerd voor schaalvergroting in het volwassenenonderwijs, voor een nieuwe structuur voor leeradvies en oriëntering van volwassen lerenden, over samenwerking met het hoger onderwijs. Maar het blijft onduidelijk wanneer meer definitieve beleidsvoorstellen voorhanden zullen zijn, wanneer er beslissingen worden genomen en welke de implementatievoorwaarden zullen zijn. Met het oog op het aflopen van de samenwerkingsovereenkomsten tussen de Vlaamse Regering en de consortia in 2014 moet daarover duidelijkheid komen.

Het hoger beroepsonderwijs (hbo5) zal bestaan uit zowel nieuwe opleidingen als omgevormde bestaande opleidingen. De centra voor volwassenenonderwijs wachten nog altijd op een beleidskader dat bepaalt onder welke voorwaarden zij een omvormingsdossier voor bestaande opleidingen kunnen indienen. Nochtans bepaalt het hbo5-decreet dat de omvormingsdossiers moeten worden ingediend voor 1 september 2014. Er blijft nog altijd grote onduidelijkheid over de invulling van de onderwijskwalificaties niveau 5 (p. 24 van de beleidsbrief).

Ook de toekomstige beleidscontouren voor de specifieke lerarenopleidingen in het volwassenenonderwijs blijven onduidelijk.

Door de prioritering binnen het aanbod Nederlands voor anderstaligen verandert het profiel van centra voor volwassenenonderwijs en het profiel van de cursisten.

Doorheen deze concrete dossiers loopt als een rode draad de vraag naar de toekomstige missie van de centra voor volwassenenonderwijs. Welke onderwijsniveaus en onderwijsvormen kunnen ze aanbieden? Hoe kunnen ze zich positioneren ten opzichte van het hoger onderwijs en de andere opleidingenverstrekkers? Wordt hun opdracht verengd tot het aanbieden van beroepsgerichte kwalificaties? Is het hun opdracht ook generieke algemene vorming en/of sleutelcompetenties aan het bieden? De hierboven genoemde dossiers moeten vanuit een samenhangend denk- en werkkader worden opgelost. De Vlor mist momenteel een systematische en transparante visie op de toekomst van het volwassenenonderwijs.

De raad erkent het feit dat de geplande decretale evaluaties nu niet meer zinvol zijn omdat de beleidscontext grondig is gewijzigd. Maar de raad betreurt dat al geïsoleerde beleidsmaatregelen werden genomen, los van de decretaal voorziene evaluaties.

Daarom vraagt de Vlor om op korte termijn de globale beleidskaders uit te zetten of om nu bewarende maatregelen te nemen met het oog op een debat over de structuur van het volwassenenonderwijs in de loop van de komende jaren. Om een kwalitatief beleid te kunnen voeren, is het nodig dat er beleidskaders worden getekend, dat er transparant over gecommuniceerd wordt naar alle betrokkenen en dat deze kaders vervolgens consequent en volgens de afgesproken timing worden geïmplementeerd.

3.3 Opgvolging adviezen van de Vlor

In dit advies verwijst de Vlor voor diverse punten naar eerder uitgebrachte adviezen. De raad stelt echter vast dat de beleidsnota op sommige punten vasthoudt aan de initiële opzet en plannen, ondanks een negatief Vlor-advies. We verwijzen onder meer naar het advies over de talennota¹, eindtermen in het secundair onderwijs², de dringende en andere zorgmaatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften³, het debat over het personeelsstatuut in het hoger beroepsonderwijs⁴ en naar de omvorming van AgION.⁵ De raad verwijst ook naar zijn genuanceerd advies over de hervorming van het secundair onderwijs.⁶

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de talennota](#), 27 oktober 2011.

² Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de vakoverschrijdende eindtermen technische geletterdheid](#), 10 november 2012; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over eindtermen natuurwetenschappen ASO en BSO](#), 9 juni 2011; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de specifieke eindtermen sportwetenschappen ASO](#), 7 april 2011.

³ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften](#), 30 maart 2012.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van decreet over het hoger beroepsonderwijs \(hbo5\)](#), 27 september 2012.

⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van decreet over de omvorming van AgION tot extern verzelfstandigd agentschap](#), 26 april 2012.

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de oriëntatienota hervorming secundair onderwijs](#), 10 februari 2011.

De Vlor dringt ook aan op beleidsbeslissingen over de ontwikkelingsdoelen OV 1 en OV 2 (p. 18 van de beleidsbrief)⁷ en over het plan geletterdheid (p. 31).⁸ Deze adviezen zijn al een hele tijd uitgebracht maar de beleidsbeslissingen blijven uit.

In het kader van het debat over de overleg- en onderhandelsstructuren op het Vlaamse niveau (o.m. naar aanleiding van aanpassingen aan het Vlaamse syndicaal statuut, zie SD 5 van de beleidsbrief) herinnert de Vlor aan de lopende afspraken dat zijn advies de onderhandelingsprocedures voorafgaat.

3.4 Overheidssturing

De Vlor stelt vast dat de beleidsbrief andermaal veel voorstellen bevat die zeer sterk raken aan de pedagogische vrijheid, de autonomie en het beleidsvoerend vermogen van onderwijsinstellingen. De raad verwijst naar dossiers zoals een eventuele inhoudelijke invulling van leerlingenbegeleiding (p. 13), de ontwikkeling van een format om welbevinden van leerlingen te bevragen in scholen (en de link ervan met de doorlichtingen door de inspectie) (p. 16), een studiedag over rouw en verlies (p. 16), diverse bijkomende opdrachten voor de pedagogische begeleidingsdiensten die mogelijks ten koste gaan van hun primaire opdracht (o.a. p. 21), zittenblijven indijken (p. 22), de toolkit met verplichte peilingproeven (p. 34), kwaliteitscharter en profiel van de talencoördinator (p. 34), vervangende activiteiten bij stages voor leerkrachten (p. 40) en de portaalsite Klasement (p. 43).

Daar waar deze modellen eenzijdig worden ontwikkeld, geeft de beleidsbrief blijk van een te sterk sturende visie op de rol van de onderwijsoverheid. De ontwikkeling en de ondersteuning van het pedagogisch beleid van scholen en materiaalontwikkeling is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de pedagogische begeleidingsdiensten. Het vraagt bovendien een inzet van overheidsmiddelen die ook kunnen worden aangewend voor primaire opdrachten van het onderwijs.

De Vlor vreest ook dat sommige van didactische materialen en pedagogische modellen aan alle scholen zullen worden opgelegd. In zijn memorandum pleitte de raad al voor een terughoudende rol van de overheid en dat de overheid het beleidsvoerend vermogen van scholen en de pedagogische begeleidingsdiensten bij onderwijshervormingen ten volle benut en niet in hun plaats beleid uittekent.⁹

De Vlor ziet de rol van de overheid als faciliterend en ondersteunend. Daarom bieden initiatieven zoals de onderwijskiezer (p. 13), het aanmoedigingsfonds in het hoger onderwijs en de actieplannen mobiliteit voor studenten in het hoger onderwijs (p. 26) zeker een meerwaarde.

De Vlor vraagt ook respect voor de specifieke beslissingsprocedures en bevoegdheden van het gemeenschapsonderwijs en de andere inrichters van onderwijs. In diverse dossiers - waaronder

---

⁷ De beleidsbrief stelt dat deze positief werden geadviseerd. Dit geldt enkel voor de doelen op zich; niet voor de memorie van toelichting en de visie die erin verwoord werd. Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de ontwikkelingsdoelen voor de opleidingsvormen 1 en 2 in het buitengewoon secundair onderwijs](#), 23 september 2008.

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het plan geletterdheid 2012-2016](#), 28 juni 2012.

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Memorandum: excellentie en zorg in onderwijs](#), 19 februari 2009.

dat over de internaten en opvangcentra - wordt hieraan voorbij gegaan. De beleidsbrief respecteert op verschillende punten de specifieke rollen van de begeleidingsdiensten onvoldoende. Het samenwerkingsverband voor netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten (SNPB) biedt een platform voor samenwerking, maar kan niet in de plaats staan van de primaire opdracht van de pedagogische begeleidingsdienst. De beleidsbrief gaat ook voorbij aan het feit dat de kleine onderwijsverstrekkers niet zijn opgenomen binnen deze samenwerkingscel.

4 Advies bij de operationele en strategische doelen

SD 1 Open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden vormen (p. 8-17)

OD 1.1 Jongeren voorbereiden op actief burgerschap (p. 9-10)

Levensbeschouwelijke vakken

Advies

De Vlor drukt zijn bezorgdheid uit over de transparantie van het besluitvormingsproces rond de set van interlevensbeschouwelijke competenties. De minister stelt dit in de beleidsbrief voor als een realisatie. Wat zijn de intenties van de overheid? Hoe ziet de overheid de band tussen vakoverschrijdende eindtermen en levensbeschouwelijke vakken? Worden er nieuwe initiatieven gepland? Hoe zal dit initiatief zich verhouden tot de grondwettelijke vrijheden?

Burgerschapseducaties

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Raamadvis over educaties](#), 26 november 2009.

Mediawijsheid

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota mediawijsheid](#), 28 juni 2012.

Rechtspositie van leerlingen en aanpassing aan de participatieregeling op school

Advies

De Vlor verwijst naar het punt 3.1 waarin hij pleit voor een afstemming tussen het dossier van de scholengemeenschappen en dat over participatie op school. Met het oog op de nieuwe beleidscyclus voor scholengemeenschappen in 2014 moet duidelijk zijn welke participatieorganen er functioneren op welk niveau en met welke bevoegdheden. De Vlor dringt aan op efficiënte participatiestructuren.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over rechten en plichten van leerlingen](#), 27 februari 2007.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over participatie op school](#), 26 mei 2011.

Adviezen in voorbereiding

Advies over het minidecreet betreffende de rechtspositie van de leerlingen.

Versterken participatie studenten hoger onderwijs

Advies

De raad ondersteunt de noodzaak aan een herziening van de participatieregeling voor studenten in het hoger onderwijs. Het is belangrijk dat alle stakeholders uit het hoger onderwijs bij het voorafgaand overleg erover betrokken worden.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over het ontwerpdecreet studentenvoorzieningen](#), 3 februari 2012.

Versterking statuut van de cursist volwassenenonderwijs (basiseducatie, SOVO, SLO, hbo5)

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van decreet studentenvoorzieningen](#), 3 februari 2012.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de versterking van het hbo5](#), 27 september 2012. De Vlor is teleurgesteld dat elementen als een duidelijk statuut voor de lerende, cursistenparticipatie, een passend systeem van studiefinanciering, sociale voorzieningen, het uitwisselen van personeel, ... pas op langere termijn worden uitgewerkt.

Imamopleiding (m.i.v. islamitische godsdienstwetenschappen)

Advies

De Vlor vindt het belangrijk dat er een islamitische theologische opleiding kan komen. Een punt dat verduidelijking behoeft, is de afstemming tussen de theologische opleiding aan de ene kant en de opleiding van bedienaars voor de eredienst anderzijds.

OD 1.2 Werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie (p. 10)

Advies

De Vlor vraagt dat herinneringseducatie zou worden gekaderd in een bredere context van vredesopvoeding en burgerschapseducatie.

Relevante uitgebrachte adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Raamadvies over educaties](#), 26 november 2009.

OD 1.3 Inzetten op Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (p. 10-11)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, [Advies over de Vlaamse ontwerpstrategie duurzame ontwikkeling: 'Samen grenzen ver-leggen'](#), 23 september 2010.

OD 1.4 Meer en betere kunst- en cultuureducatie voor alle leerlingen uitwerken (p. 11-12)

Advies

De Vlor wil graag een adviesvraag krijgen over de vervolgnota 'Doorgroeien in cultuur' die een perspectief schetst voor cultuureducatie voor +18-jarigen.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota cultuureducatie](#), 29 maart 2012.

OD 1.5 Het deeltijds kunstonderwijs (DKO) verdiepen en verbreden (p. 12-13)

Adviezen in voorbereiding

Advies op eigen initiatief over de discussietekst hervorming DKO (2de fase)

OD 1.6 De begeleiding en ondersteuning van leerlingen versterken (p. 13-14)

Voorontwerp van decreet over integrale jeugdhulp

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van decreet betreffende integrale jeugdhulp](#), 27 september 2012.

Visie op leerlingenbegeleiding

Advies

De Vlor waardeert het om hierover een adviesvraag te krijgen. Het is belangrijk dat alle partners zowel uit scholen als vanuit de centra voor leerlingenbegeleiding tijdig worden geconsulteerd vooraleer hierover beslissingen worden genomen. De Vlor vindt het belangrijk dat scholen hun eigen beleidsklemtonen voor leerlingenbegeleiding en zorg kunnen blijven leggen. De Vlor vraagt de rol en samenstelling van de taskforce te verduidelijken.

Omkadering CLB

Advies

De Vlor waardeert het om hierover een adviesvraag te krijgen. De raad vraagt om duidelijkheid over de omkadering van het clb vooraleer de nieuwe afspraken voor de beleidscontracten worden gefinaliseerd. Het is ook belangrijk om te weten welke de nieuwe regels zijn voor de werking van de scholengemeenschappen.

Onderwijskiezer

Advies

De Vlor vindt het positief dat de overheid hier een faciliterende en ondersteunende rol opneemt (zie punt 3.4).

Het platform is beperkt doordat het niet aangeeft welke aanpassingen in studierichtingen hoger onderwijs mogelijk zijn voor studenten met een functiebeperking. Dit is een leemte.

Oriënteringstraject naar hoger onderwijs

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de meerwaarde van een oriëntatieproef binnen het studiekeuzep proces hoger onderwijs.

Geïntegreerd beleidskader voor schoolvervangende onderwijsprogramma's, residentiële opvang van jongeren, multifunctionele centra

Advies

De Vlor vraagt een fundamenteel debat over de toekomstige positionering en organisatie van de internaten in de globaliteit, eerder dan geïsoleerde maatregelen voor specifieke casussen of voor een specifieke sector. Deze aanpak is in overeenstemming met het regeerakkoord dat stelde: *“Ook de regelgeving over de internaten is aan een grondige modernisering toe. De internaten moeten bij voorkeur ondergebracht worden bij één beleidsdomein – onderwijs of welzijn – en krijgen een gelijke financiering en omkadering die voor alle actoren transparant is.*

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften](#), 30 maart 2012.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de visietekst jeugdzorg](#), 24 mei 2012.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van decreet betreffende integrale jeugdhulp](#), 27 september 2012.

OD 1.7 De aanpak van spijbelen en antisociaal gedrag versterken (p. 14-15)

In- en uitschrijvingen via DISCIMUS

Advies

De Vlor vraagt om een uitklaring van de rechtsgevolgen die gegeven worden aan verzuim en spijbelen. De raad is geen voorstander van GAS-boetes die doorwegen op het gezinsbudget. Ook verplichte opvoedingsondersteuning gaat in tegen de vraaggestuurde benadering die de sector nu hanteert.

Het gaat hier om een domein waar zowel de gemeenten als de federale overheid bevoegd zijn. Toch is er nood aan een breder maatschappelijk overleg, over welke maatregelen het meest effectief en sociaal verantwoord zijn. De Vlor vraagt dat de minister hierin een initiatief neemt. Bij dit overleg moeten de verschillende stakeholders betrokken worden. De raad vraagt ook om

transparante communicatie over de eventuele plannen van de minister om de organisatie van het schooljaar aan te passen.

De Vlor wijst ook op de zware planlast die voortvloeit uit de nieuwe omzendbrief over de verplichte registratie van aanwezigheden van niet leerplichtige kleuters en afwezigheden van leerplichtige kinderen. Dit geldt in het bijzonder voor scholen waar niet in elke klas een internetaansluiting aanwezig is.

OD 1.8 Vanuit een preventief perspectief de psychische en fysieke gezondheid van leerlingen verhogen (p. 15-16)

Advies

De Vlor onderschrijft dat het welbevinden van leerlingen in het Vlaamse leerplichtonderwijs een pijnpunt is. Dit blijkt uit diverse comparatieve internationale studies. Een participatieve schoolcultuur ondersteunt het welbevinden van leerlingen. Welbevinden moet daarenboven een pijler zijn in het beleid voor leerlingenbegeleiding en in het schoolbeleid van elke school. Het welbevinden van leerlingen is daarom terecht een onderdeel van het interne kwaliteitszorgsysteem. Elke school moet echter zelf dat beleid vormgeven en uitwerken rekening houdend met het profiel van de leerlingen en de context van de school.

De Vlor stelt echter vast dat de overheid een instrument uitwerkte om welbevinden van leerlingen in kaart te brengen. De raad is bezorgd over de invulling van dat instrument en over de koppeling ervan aan doorlichtingen.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over welbevinden en gelijke kansen in het gezondheidsbeleid op school](#), 23 juni 2011.

OD 1.9 Genderdiversiteit in het beleid van de scholen, universiteiten en hogescholen integreren (p. 16-17)

De Vlor verwijst naar de ondertekening van de verklaring op 23 oktober 2012.

OD 1.10 Meewerken aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan (p. 17)

OD 1.11 Bestaande einddoelen actualiseren en nieuwe eindtermen ontwikkelen (p. 17-18)

Nieuwe eindtermen voor het secundair onderwijs en het deeltijds kunstonderwijs

Advies

De Vlor verwijst naar het punt 3.3. en naar de negatieve adviezen die hij uitbracht over fragmentaire aanpassingen van einddoelen. De raad is vragende partij voor een samenhangende en coherente aanpak van het dossier over einddoelen op grond van een strategische planning.

De raad vraagt naar de evaluatie waaruit blijkt dat de eindtermen voor aardrijkskunde in tso en kso gedateerd zouden zijn.

De Vlor verwondert zich over de aankondiging dat de specifieke eindtermen kso en dko en de basiscompetenties dko (1ste en 2de graad) tegen het eind van het schooljaar klaar zullen zijn. De beleidsbrief kondigt een omvattende herstructurering aan van het deeltijds kunstonderwijs en van het secundair onderwijs. Het is nog erg onduidelijk hoe de toekomstige organisatie en het opleidingslandschap van beide onderwijsniveaus er zal uitzien. Er is ook een mogelijke link met de uitrol van de Vlaamse kwalificatiestructuur die nog niet is uitgeklaard. Het heeft in die context geen zin om al einddoelen hiervoor te omschrijven. De Vlor zou ook graag advies uitbrengen over de opleidingsprofielen op grond waarvan deze eindtermen worden ontwikkeld. Dit laat toe om in een vroeg stadium van de besluitvorming een advies uit te brengen.

De raad verwijst naar het punt 3.1 en pleit voor een decretale basis voor de ontwikkelingsdoelen in OV 1 en OV 2 van het buso.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de specifieke eindtermen sportwetenschappen ASO](#), 7 april 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over eindtermen natuurwetenschappen ASO en BSO](#), 9 juni 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de talennota](#), 27 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de vakoverschrijdende eindtermen technische geletterdheid](#), 10 november 2011.

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Format voor einddoelen.

Vlaamse Onderwijsraad, Advies over de hervorming van het secundair onderwijs.

Vlaamse Onderwijsraad, Advies over de discussienota voor de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs (2de fase).

Erkenningsvoorwaarden voor het basisonderwijs

De Vlor vraagt naar de gevolgen van de opname van de leergebied overschrijdende eindtermen in de erkenningsvoorwaarden. Het onderwijsdecreet XXII zal hiervoor een decretale basis leggen. De raad heeft geen advies kunnen uitbrengen over dit punt omdat dit niet werd opgenomen in de versie die hem voor advies is voorgelegd. De concrete consequenties van de maatregel blijven onduidelijk: moeten er dan afzonderlijke leerplannen komen voor de leergebiedoverstijgende eindtermen? Voor ICT heeft de overheid dit verhinderd. De Vlor vraagt naar een samenhangend en transparant kader voor het basisonderwijs.

Format einddoelen

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Format voor einddoelen.

SD 2 Kansen geven aan elk talent (p. 18-30)

OD 2.1 De armoede bestrijden en de sociale inclusie bevorderen (p. 18-19)

Aanmoedigingsfonds hoger onderwijs

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de evolutie en de toekomst van het Aanmoedigingsfonds](#), 11 oktober 2011.

Project innoveren en excelleren in onderwijs (p.IEO)

Advies

De Vlor zou het waarderen jaarlijks een verslag te krijgen van dit project. Dit laat toe dat alle onderwijspartners kennis kunnen nemen van de inzichten ontwikkeld binnen dit project. Enkel op deze manier kan ook transfer naar het bredere onderwijsveld worden gerealiseerd.

OD 2.2 De participatie aan het kleuteronderwijs maximaliseren (p. 20-21)

Advies

De beleidsbrief haalt hier twee projecten door elkaar: 'Rand en Taal' enerzijds en 'Kleuterparticipatie' anderzijds. Beide projecten hebben onderscheiden specifieke opdrachten. Het zou niet wenselijk zijn om beide te integreren of samen te brengen.

Relevante adviezen en rapporten

Raad Basisonderwijs. *Rapport over beleidsinitiatieven kleuterparticipatie*, 7 november 2012.

OD. 2.3. Leerzorg en een zorgcontinuüm uitbouwen (p. 21-22)

Dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Advies

De Vlor stelt vast dat de overheid zijn kritische bedenkingen bij het voorontwerp van decreet over dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke noden naast zich neerlegt. Bovendien is het helemaal onrealistisch dat het Vlaams Parlement voor het einde van 2012 het decreet kan goedkeuren. Het overleg over het voorontwerp is nog niet opgestart.

Toch zijn er wezenlijke problemen met de voorstellen zoals ze voorliggen. Er bestaat een risico dat het voorontwerp van decreet substantiële leerlingstromen op gang brengt van het buitengewoon onderwijs naar het gewoon onderwijs en binnen het buitengewoon onderwijs. Daarom pleit de Vlor voor een ondersteunend beleid voor leerlingen (en hun ouders) die naar andere onderwijstrajecten willen of moeten overstappen (zowel naar keuzebegeleiding, naar ondersteuning van het leerproces en naar leerlingenvervoer). Deze leerlingstromen hebben ook gevolgen voor de schoolorganisatie en de omkadering. Over deze items is zeker overleg nodig.

De Vlor vindt dat deze dringende maatregelen geen alibi mogen vormen om niet consequent verder te werken aan de uitbouw van een omvattender kader voor zorg voor leerlingen met specifieke noden. Beide aspecten, de korte en de langere termijn, waren gekoppeld. De Vlor vraagt de overheid om garanties en een concrete planning voor de uitwerking van het globale kader. Het is wenselijk dat de overheid het tijdsplan en de bijhorende modaliteiten om aan het kader ten gronde te werken bekend maakt. In het kader over dringende maatregelen gaf de Vlor trouwens al thema's aan waarover verder gewerkt moet worden.

De Vlor verwijst ook naar het punt 3.3.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over dringende en andere maatregelen voor leerlingen met specifieke noden](#), 30 maart 2012.

Dyslexiesoftware

Advies

Bij gebrek aan voldoende licenties voor dyslexiesoftware voor basis- en secundair onderwijs, moeten ouders deze kosten op zich nemen. De overheid moet ook hier dringend een oplossing vinden.

Leerlingen en studenten met een auditieve beperking

Adviezen en rapporten in voorbereiding

De Vlor zal, op grond van de inbreng van twee seminars, een rapport publiceren: *Het onderwijs voor dove en slechthorende mensen uitgedaagd*.

Competentie-ontwikkeling m.b.t. specifieke noden voor schoolteams

Advies

De Vlor wijst op het belang van dit dossier. In al zijn adviezen hierover omschreef hij competentie-ontwikkeling als een noodzakelijke randvoorwaarde om betere antwoorden te vinden voor de onderwijs- en opvoedingsnoden van leerlingen met specifieke behoeften. De Vlor dringt aan op een betrokkenheid van alle partners bij het debat over competentie-ontwikkeling, ook de kleine onderwijsverstrekkers en de vakorganisaties. Het is belangrijk dat het bredere onderwijsveld bij dit debat betrokken blijft. Er is ook een band met het overleg in de Vlor over het beroepskwalificatiedossier voor leraren.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Beroepskwalificatiedossier leraren

Toekomst GON en ION

Advies

De Vlor is vragende partij om een toelichting te krijgen bij dit rapport en geïnformeerd te worden over het gevolg dat aan dit rapport wordt gegeven.

Vlaams expertisecentrum diagnostiek

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van decreet betreffende integrale jeugdhulp](#), 27 september 2012.

Communicatie over buitenschoolse hulp en therapie

Advies

De Vlor zou over dit voorstel advies willen uitbrengen. Bij dit overleg moeten immers ook de verschillende onderwijspartners betrokken worden, niet enkel de vereniging van logopedisten. De Vlor vraagt ook om voldoende oog te hebben voor het hele palet aan buitenschoolse opvang. Bovendien hebben niet alle ouders in voldoende mate toegang tot deze vormen van hulpverlening.

Zittenblijven

De Vlor vraagt de minister om te verduidelijken welke maatregelen hij plant om het zittenblijven in te dijken. Zal dit gebeuren op grond van een regelgevend kader? Gaat het om projecten? De raad verwijst naar het punt 3.4.

OD 2.4 De hervorming van het secundair onderwijs op de sporen zetten (p. 22)

Advies

De Vlor doet hierover geen uitspraken ten gronde maar verwijst naar zijn eerder uitgebracht advies. De raad vraagt de minister terdege rekening te houden met de kritische bedenkingen uit dat advies (zie punt 3.3.)

De Vlor wil nadrukkelijk een advies kunnen uitbrengen over de verdere stappen in het debat over de hervorming van het secundair onderwijs. De raad vraagt de minister om zijn rol als strategische adviesraad in te schrijven in de beslissingsscenario's.

De Vlor verwijst ook naar de vraag over de haalbaarheid van de hervorming (zie punt 3.1) onder de voorwaarde van budgetneutraliteit en binnen het voorziene tijdsschema. De linken tussen de hervorming van het secundair onderwijs en andere dossiers (leerlingenvervoer, scholengemeenschappen en eventueel schaalvergroting) moeten worden verduidelijkt. Er is ook nood aan duidelijke en coherente communicatie naar de mensen die het schoolbeleid moeten vormgeven en naar de leerkrachten en schoolteams. Wie beslist wat en wanneer? Wie moet wat tegen wanneer uitwerken?

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over studiekeuze naar het hoger onderwijs](#), 28 januari 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de oriëntatienota hervorming secundair onderwijs](#), 10 februari 2011.

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Advies op eigen initiatief over een oriënteringsproef in de overgang van secundair naar hoger onderwijs.

OD 2.5 Diplomagerichte trajecten in het volwassenenonderwijs en de werking van de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap bijsturen (p. 22-23)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs](#), 09 november 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over tweedekansleerwegen voor het behalen van een diploma secundair onderwijs](#), 9 november 2010.

OD 2.6 Het hoger beroepsonderwijs concreet vorm geven (p. 23-24)

Advies

Zie in dit verband de vragen uit het punt 3.1 en het punt 3.12. De Vlor vraagt om eveneens op korte termijn duidelijkheid over de opleiding Verpleegkunde (hbo5).

Het advies over het hoger beroepsonderwijs pleitte ervoor om het personeelsstatuut prioritair te behandelen. Dit element uit het advies wordt door de beleidsbrief genegeerd (zie punt 3.3).

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het decreet over de versterking van het hoger beroepsonderwijs \(hbo5\)](#), 27 september 2012.

Onderwijskwalificaties niveau 5

Advies

De Vlor vindt ook dit een dringend dossier. De raad verwijst naar het punt 3.1.

OD 2.7 Het hoger onderwijslandschap vorm geven en rationaliseren (p. 24-25)

Advies

De Vlor vraagt naar tijdige en samenhangende communicatie naar toekomstige studenten, scholen secundair onderwijs, clb en andere belanghebbenden bij de studiekeuzes voor het hoger onderwijs. Momenteel zijn er al tal van initiatieven genomen door de instellingen voor het hoger onderwijs zelf. Een vergelijkbare communicatiestrategie zou ook wenselijk zijn voor de huidige studentenpopulatie.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van integratiedecreet](#), 14 februari 2012.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de professioneel gerichte bacheloropleiding na integratie](#), 08 mei 2012.

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. Advies over het hoger onderwijs in de 21ste eeuw.

OD 2.8 De participatie aan het hoger onderwijs verhogen, in het bijzonder van jongeren uit kansengroepen (p. 25-26)

Advies

De Vlor verwijst naar zijn adviezen hierover en vraagt in de toekomst over nieuwe initiatieven ten aanzien van jongeren uit kansengroepen in het hoger onderwijs advies te kunnen uitbrengen.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de evolutie en de toekomst van het Aanmoedigingsfonds](#), 11 oktober 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van decreet over studentenvoorzieningen](#), 3 februari 2012.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Handleiding registratie van kansengroepen](#), 10 februari 2009.

OD 2.9 Studeren in het buitenland stimuleren (p. 26)

Advies

De beleidsbrief maakt geen melding van de herstructurering van de Europese mobiliteitsprogramma's in 'Erasmus for all' (naar verluidt nu 'YES Europe'). De Vlor vindt mobiliteit van lerenden uit het beroepsgericht onderwijs, het leerplichtonderwijs en van onderwijsgevendenden uit verschillende onderwijsniveaus nochtans een belangrijke uitdaging.

Voor het hoger onderwijs zijn er momenteel problemen met de bijdragen vanuit studentenvoorzieningen voor studeren in het buitenland. De instellingen kunnen studenten op individuele basis vooruit helpen, maar binnen de huidige middelen is het niet mogelijk om dat structureel te doen.

Voor de registratie wordt gevraagd om de expertise vanuit Flamenco vzw te valoriseren.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over studentenmobiliteit](#), 24 juni 2010.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over stafmobiliteit](#), 8 februari 2011.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over Erasmus for All](#), 26 april 2012.

OD 2.10 Onderzoek en innovatie stimuleren: de loopbaan van onderzoekers in het hoger onderwijs (p. 27)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de nota 'de genderloopbaankloof'](#), 28 juni 2012.

OD 2.11 Participatie aan levenslang leren verhogen (p. 27-29)

Advies

De Vlor verwijst naar het punt 3.1

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de discussienota 'Naar een geïntegreerd EVC-beleid'](#), 27 september 2012.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. Probleemverkenning over stimuli voor het leren van volwassenen.

Vlaamse Onderwijsraad, Advies over leeradvies en -oriëntering.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een strategie voor ICT en het gebruik van tablets.

OD 2.12 De digitale kloof wegwerken (p. 29-30)

Advies

De Vlor stelt vast dat er nood is aan een omvattend kader om duurzaam en op de middellange termijn om te gaan met de nieuwe ontwikkelingen op het vlak van ICT, nieuwe media, hardware. Men stelt vast dat scholen telkens weer geconfronteerd worden met nieuwe uitdagingen zonder dat zij een kader hebben om een onderscheid te maken tussen essentiële leerinhouden, modeverschijnselen en commerciële belangen. De investeringen die scholen doen in deze infrastructuur en leermiddelen renderen daardoor niet optimaal. De Vlor vindt dat gelijke onderwijskansen bieden een van de uitgangspunten voor dit debat moet vormen.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over een strategie voor ICT en het gebruik van tablets.

SD 3 Het leren van het Nederlands en vreemde talen stimuleren om mee te doen in de geglobaliseerde samenleving (p. 30-34)

OD 3.1. Nieuwe ontwikkelingsdoelen en eindtermen implementeren (p. 30)

OD 3.2. Het leren van het Nederlands in de scholen versterken (p. 30-31)

OD 3.5. Het leren van vreemde talen intensifiëren (p. 32-33)

OD 3.6. Een talenbeleid in elke school aanmoedigen (p. 33-34)

Advies

Voor het geheel van dit punt verwijst de Vlor naar zijn kritisch advies over de talennota. De raad stelt vast dat de minister op heel wat punten vasthoudt aan het oorspronkelijke plan. De Vlor verwijst naar het punt 3.3. Het gaat onder meer om:

- nieuwe eindtermen moderne vreemde talen in het basis- en secundair onderwijs;
- testen bij de overgang van het kleuteronderwijs naar het lager onderwijs, en van het lager naar het secundair onderwijs. De Vlor heeft ook veel vragen bij de functie van een toolkit met 'peilingproeven'. Gaat het hier om de peilingproeven om de haalbaarheid van eindtermen te testen? Om de instrumenten om scholen informatierijke omgevingen te geven? Om de testen van talenkennis bij onderwijsniveau-overgangen in het leerplichtonderwijs? Worden deze instrumenten nu samengenomen? Dit punt roept in elk geval heel wat kritische vragen op en moet dringend worden uitgeklaard;
- extra lessen Nederlands buiten de schooluren. De vraag rijst trouwens of dit wel een bevoegdheid is van de klassenraad;
- intensifiëren van het vreemde talenonderwijs met onder meer de relatie tussen de BRIC-talen en de talen die etnische minderheden in België spreken zoals Turks, Marokkaans, Arabisch;
- Content and Language Integrated Learning (CLIL);
- het ontwerp van een kwaliteitscharter (m.i.v. een profiel voor de talencoördinator). De Vlor noemde in het advies over de talennota een talencoördinator een van de mogelijkheden om een talenbeleid vorm te geven. De overheid lijkt dit nu toch te willen opleggen. De raad vraagt zich af waarom de bepalingen van het art. 38 van het kwaliteitsdecreet niet volstaan.

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

OD 3.3. Nederlands als tweede taal stimuleren (p. 31)

Advies

Het volwassenenonderwijs vreest een scheeftrekking van het aanbod in sommige centra. NT2 moet een plaats krijgen binnen het ruimer aanbod aan opleidingen en een diversiteit aan

cursisten. Door de groeicnorm wordt de instroom van niet NT2-cursisten afgeremd. Deze regeling heeft ook gevolgen voor de omkadering en de competenties van de docenten.

Ditzelfde geldt voor de basiseducatie. Ook de basiseducatie zou graag tijdig betrokken worden bij overleg over dit onderwerp. Hierbinnen moeten ook prioriteiten kunnen worden gelegd: samenhang tussen NT2, ICT en andere leergebieden.

De beleidsbrief verwijst naar een onderzoek waarbij weinig centra betrokken waren. Toch wordt dit onderzoek geëxtrapoleerd naar de hele sector.

OD 3.4 Strategisch Plan Geletterdheid verder uitvoeren (p. 31-32)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het strategisch plan geletterdheid 2012-2016](#), 28 juni 2012.

SD 4 Leerlingen voorbereiden op een succesvolle start op de arbeidsmarkt (p. 34-40)

OD 4.1 Duurzaam samenwerken tussen Onderwijs, Werk en Vorming (p. 34-35)

Sectorconvenanten

Advies

De Vlor dringt erop aan dat in het kader van de nieuwe generatie sectorconvenanten stageplaatsen worden gegarandeerd voor alle leerlingen, maar ook specifiek voor leerlingen uit doelgroepen of met specifieke noden.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

De Vlor organiseert op 19 december 2012 een studiedag over de sectorconvenanten.

Voortijdig schoolverlaten

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over een actief kwalificerend beleid](#), 26 januari 2012.

OD 4.2 De Vlaamse kwalificatiestructuur invullen (p. 35-36)

Advies

De Vlor stelt vast dat de impact op buso toch nog heel wat vragen oproept. Dit element moet worden meegenomen.

Adviezen in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de nieuwe prioriteitenlijst beroepskwalificaties 2013.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de relatie tussen de Vlaamse kwalificatiestructuur en de opleidingsstructuur.

OD 4.3 Werkplekieren uitbreiden en de kwaliteit ervan verzekeren (p. 36-37)

Implementatie van de nieuwe richtlijnen rond werkplekieren

Advies

Bij de implementatie moet voldoende ruimte zijn om in te spelen op de specifieke situatie van de verschillende onderwijsniveaus. De richtlijn vergt op een aantal punten nog precisering. In elk geval moeten er voldoende plaatsen beschikbaar zijn voor jongeren uit kansengroepen.

- Voor het volwassenenonderwijs verwijst de raad naar het eerdere advies hierover.
- In het deeltijds leren en werken is er geen ‘actieve arbeidsdeelname’ meer mogelijk. Het is nodig dit begrip beter te omschrijven. De raad is ook vragende partij om werkplekieren mogelijk maken in de algemeen sociale vorming (ASV) en de beroepsgerichte vorming (BGV).
- In het secundair onderwijs zou het niet wenselijk zijn om werkplekieren verplicht te maken. De overheid moet een kader schetsen opdat de onderwijsverstrekkers werkplekieren kunnen integreren in hun aanbod naar de leerlingen. Scholen die opteren voor andere vormen van ervaringsleren, moeten dit kunnen organiseren. In dit verband wordt onder meer verwezen naar de federale regelgeving waarover dringend overleg nodig is.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de specificiteit van het werkplekieren in het volwassenenonderwijs](#), 10 februari 2009.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over stages en kansengroepen in het hoger onderwijs](#), 13 december 2011.

OD 4.4 Leren en werken consolideren (p. 37)

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Advies op eigen initiatief over de evaluatie decreet leren en werken.

OD 4.5 De beroepsopleidingen versterken (p. 37-38)

Advies

De Vlor wijst elke vorm van externe certificering buiten de behaalde onderwijskwalificatie af. De regeling die geldt voor vrachtwagenchauffeurs mag onder geen beding worden veralgemeend naar het geheel van het (beroepsgericht) onderwijs. Dit geldt onder meer voor de veiligheidsopleidingen.

De Vlor houdt aan de autonomie van de onderwijsinstelling om een studiebewijs uit te reiken, maar is van mening dat er maximaal rekening moet gehouden worden met de uitkomst van de externe certificering. Dit is van groot belang omdat het civiele effect van het studiebewijs volledig of grotendeels wordt bepaald door de externe certificering die het studiebewijs vergezelt. Als een onderwijsinstelling in zijn evaluatie ten volle rekening houdt met de uitkomst van externe certificering, blijft ook de waarde van het studiebewijs gegarandeerd.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over externe certificering in onderwijs](#), 25 juni 2009.

OD 4.6 Werk maken van de beroepskolom (p. 38)

Advies

De Vlor heeft heel wat vragen bij de uitrol van de kwalificatiestructuur en vooral de relatie ervan met de opleidingenstructuur. De Vlor wil het debat hierover niet uitputten, maar verwijst naar zijn advies op eigen initiatief dat hij voorbereidt.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. Advies over de relatie tussen de Vlaamse kwalificatiestructuur en de opleidingenstructuur.

OD 4.7 De Regionale Technologische Centra verder uitbouwen (p. 38)

Advies

De Vlor vestigt de aandacht op de ongelijke behandeling van leerlingen door regionale verschillen in het beleid van de RTC's (zoals de kosten voor het verkrijgen van een VCA-atteest). De raad onderstreept het belang van coördinatie onder meer op het vlak van VCA-attestering.

OD 4.8 Stimuleren van loopbanen in wetenschap en technologie (p. 39)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over een stimuleringsplan voor wetenschappen en techniek in het onderwijs](#), 24 maart 2011.

OD 4.9 Topsportscholen evalueren en topcultuurscholen mogelijk maken (p. 39-40)

Advies

De Vlor vraagt verduidelijking bij de invulling van het concept van een 'topcultuurschool'. Wat houdt dit in? Aan welke criteria zal een school moeten voldoen om als een topcultuurschool erkend te worden?

De Vlor heeft ook twijfel bij de prioriteit van investeringen in dergelijke scholen, gelet op de huidige budgettaire krapte.

OD 4.10 Ondernemerscompetenties bevorderen (p. 40)

Advies

Welke organisaties zullen vervangende didactische activiteiten aanbieden als leerkrachten stages volgen?

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het Vlaams actieplan ondernemerschapsonderwijs](#), 24 november 2011.

SD 5 De leraar erkennen als sleutelfiguur in de vorming van open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden (p. 40-45)

OD 5.1. Een professioneel personeelsbeleid mogelijk maken (p. 41-42)

OD 5.2. Hoger gekwalificeerden inzetten (p. 42-43)

OD 5.3. Competentieontwikkeling stimuleren (p. 43-44)

OD 5.4. De lat voor de initiële lerarenopleiding hoger leggen (p. 44-45)

Voor het geheel van het punt SD 5 verwijzen we naar

Vlaamse Onderwijsraad, Overleg over het beroepskwalificatiedossier leraren.

OD 5.5. Het beleidsvoerend vermogen van scholen versterken (p. 45)

Advies

Voor het leerplichtonderwijs verwijst de Vlor naar het punt 3.1. De scholengemeenschappen moeten op 1 september 2014 vernieuwd worden. Met het oog op een goede beleidsvoering is het wenselijk dat scholen weten binnen welke beleidskaders ze dit moeten realiseren. Er is de hervorming van het secundair onderwijs, de geruchten over schaalvergroting, de participatieregeling (op welk beleidsniveau, samenstelling, bevoegdheden), de plaats van het buitengewoon onderwijs en de clb.

Daarnaast vraagt de Vlor aandacht voor een goede positionering van scholen die niet tot een scholengemeenschap behoren. We willen erop wijzen dat er niet in alle scholengemeenschappen een een-op-een relatie is tussen een schoolbestuur en een scholengemeenschap.

De problematiek van beleidsvoerend vermogen van de centra voor volwassenenonderwijs wordt behandeld in het punt 3.1. De Vlor wil dat de overheid de criteria verduidelijkt op grond waarvan de rationalisatienormen worden opgetrokken. Er zijn bovendien flankerende maatregelen nodig voor het personeelskader en het functioneren van de centra als de normen worden opgetrokken. De Vlor vraagt hierover overleg met de sector. Bovendien moeten de beslissingen op korte termijn worden genomen als de centra zich tegen 2014 op grond van de nieuwe criteria moeten organiseren.

OD 5.6 De rechtspositie in het hoger onderwijs stroomlijnen (p. 45)

SD 6 De maatschappelijke verwevenheid van onderwijs met lokale, regionale en internationale netwerken versterken (p. 45-52)

OD 6.1 Het pedagogische partnerschap tussen scholen en ouders ondersteunen (p. 46)

Advies

De Vlor vindt dat participatie (met inbegrip van ouderparticipatie) weinig aandacht krijgt in de beleidsbrief. Er is nood aan een integrale, actieve én efficiënte benadering van participatie op school. De Vlor hoopt dat de schoolraad, de ouderraad en ouderwerking voldoende aandacht krijgen in de nieuwe participatieregeling. De raad wijst er trouwens op dat de nieuwe beheersovereenkomsten lopen van 2012 tot 2014.

OD 6.2 Brede scholen realiseren (p. 46-47)

Advies

De Vlor vindt dit een erg belangrijk thema en wil hierover graag geconsulteerd worden.

OD 6.3 De regierol van de gemeenten in het lokaal flankerende onderwijsbeleid verstevigen (p. 47)

Advies

De Vlor vindt zowel het flankerend beleid als de sociale voordelen erg belangrijk thema's en wil hierover graag geconsulteerd worden.

OD 6.4 Scholengemeenschappen versterken (p. 47-48)

Advies

Zie in dit verband het punt 3.1 en het advies onder OD 5.5.

OD 6.5 Het onderwijs in de centrumsteden versterken (p. 48)

Advies

De Vlor leest vooral maatregelen om capaciteitsproblemen in het basisonderwijs op te lossen. Deze zijn uiteraard het meest dringend maar het is ook wenselijk om een strategische planning te maken voor het secundair onderwijs.

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de experimentele aanmeldingsprocedures](#), 25 november 2010.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Probleemverkenning over capaciteitsproblemen in het onderwijs.

OD 6.6 Het onderwijs in Brussel aanpakken (p. 48-49)

Advies

De Vlor wijst op de specifieke situatie van het deeltijds kunstonderwijs in Brussel. In het advies op eigen initiatief over de tweede discussietekst hervorming DKO zal dit verder worden uitgewerkt.

OD 6.7 De internationale dimensie van het onderwijs(beleid) verder vorm geven (p. 49-50)

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Advies over een strategie voor ICT en het gebruik van tablets.

OD 6.8 Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's sneller erkennen (p. 50-51)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad, [Advies over de discussienota 'Naar een geïntegreerd EVC-beleid'](#), 27 september 2012.

SD 7 Ervoor zorgen dat elke onderwijsinstelling topkwaliteit kan bieden (p.52-59)

OD 7.1 De interne kwaliteitszorg van de instellingen versterken (p. 52)

OD 7.2. Informatierijke omgevingen ontwikkelen (p. 52-53)

OD 7.3. De externe kwaliteitszorg verder uitbouwen (p. 54)

Advies

De Vlor wil graag geconsulteerd worden over de conceptnota over het geïntegreerd kwaliteitszorgkader voor beroepsgerichte kwalificaties.

De raad heeft heel veel vragen bij de wijze waarop de inspectie zorg- en GOK-beleid zal meenemen in de doorlichtingen. Zal de inspectie ook een uitspraak doen over de wenselijkheid van bepaalde beleidsopties die de school neemt? In welke mate kan school een diversiteitsbeleid voor doelgroepopleerlingen of kansarme leerlingen (SES-indicatoren) uitbouwen buiten de kaders geschetst door het GOK-decreet? De Vlor verwijst naar de besprekingen in zijn commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen over de nieuwe beleidscontext waarin een diversiteitsbeleid kan worden gevoerd.

OD 7.4 Kwaliteitszorg in het hoger onderwijs herzien (p. 55)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de aanpassing van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs](#), 14 februari 2012.

OD 7.5 Wachtrijen bij de inschrijvingen oplossen (p. 55)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de experimentele aanmeldingsprocedures](#), 25 november 2010.

Adviezen en rapporten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Probleemverkenning over capaciteitsproblemen in het onderwijs.

OD 7.6 Een nieuw omkaderingssysteem uittekenen om de middelen gericht in te zetten waar ze het meest nodig zijn (p. 56)

Advies

De Vlor doet hierover geen uitspraken ten gronde maar verwijst naar zijn eerder uitgebracht advies hierover. De raad vraagt de minister terdege rekening te houden met de kritische bedenkingen uit dat advies (zie punt 3.3.) Hij wil nadrukkelijk een advies kunnen uitbrengen over de verdere stappen in het debat over de hervorming van het secundair onderwijs.

De Vlor vraagt de minister ook om de rol van de Vlor als strategische adviesraad in te schrijven in de beslissingsscenario's.

OD 7.7 Nieuwe financiering leerplichtonderwijs en de maximumfactuur evalueren (p. 56-57)

OD 7.8 Financiering van het hoger onderwijs evalueren en bijsturen (p. 57)

Advies

Bij de evaluatie van het financieringsmechanisme moeten ook de effecten van de integratiebeweging betrokken worden. Dit wordt nu niet vermeld in de beleidsbrief.

OD 7.9 Regelgeving vereenvoudigen en transparanter maken (p. 57)

Codificatie hoger onderwijs

Advies

Het blijft onduidelijk waarom de overheid hier ook niet verwijst naar het flexibiliseringsdecreet. Er zijn evaluatierapporten beschikbaar. Deze zouden de basis kunnen vormen voor een transparantere regelgeving bijvoorbeeld via een genummerd decreet.

Onderzoeken planlast in het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs

Advies

De Vlor verwondert zich over het feit dat het volwassenenonderwijs, het dko en de clb niet eveneens betrokken werden in deze onderzoeken. Er leeft ook bezorgdheid over de veralgemeenbaarheid van de resultaten naar het geheel van het leerplichtonderwijs gelet op het gering aantal scholen dat in deze onderzoeken betrokken worden.

De hogescholen vragen om de verankering van volgende criteria voor nieuwe administratieve lasten. Er moet systematisch een reguleringsimpactanalyse gebeuren met betrekking tot de planlast die nieuwe maatregelen met zich brengen. Dubbele gegevensopvraging moet vermeden worden onder meer door de ontwikkeling van een performante en transparante databank. Planlast zou ook verminderen als gegevens volgens een uniforme format en binnen een uniforme timing worden opgevraagd.

OD 7.10 Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs verbeteren (p. 58)

Advies

De Vlor verwijst naar het punt 3.1.

De raad is ook bezorgd over de impact van de tool voor scholen buitengewoon onderwijs die werken met een aanmeldingsprocedure. Wordt hierdoor de vrije keuze beperkt? Wat is de impact op de plaats van de kleine onderwijsverstrekkers in dit geheel?

SD 8 Investeren in duurzame en moderne infrastructuur (p. 59-62)

Relevante adviezen

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van decreet over de omvorming van AGIO tot extern verzelfstandigd agentschap](#), 26 april 2012.

Adviezen en standpunten in voorbereiding

Vlaamse Onderwijsraad, Probleemverkenning over capaciteitsproblemen in het onderwijs.

Vlaamse Onderwijsraad, Rapport over het onderwijs voor dove en slechthorende mensen uitgedaagd.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter